

Elisabet Olsson
Kanslichef
010-355 40 69
elisabet.olsson@vastervik.se

Kommunstyrelsen

Remiss Staten och kommunsektorn - samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43) - yttrande

Sammanfattning

Finansdepartementet har i remiss 12 september 2024 gett Västerviks kommun möjlighet att yttra sig över remissen "Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43). Västerviks kommun är en av 132 remissinstanser, däribland ett antal andra kommuner.

Yttrande ska vara inne senast den 12 december 2024. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har 15 november 2024 beslutat om ett yttrande över remissen. Kommunstyrelsens förvaltning instämmer i alla delar av yttrandet och föreslår att kommunstyrelsens arbetsutskott ställer sig bakom de synpunkter som SKR i sitt yttrande 15 november 2024 har framfört till Finansdepartementet och att det yttrandet ska ses också som Västerviks kommuns yttrande.

Bakgrund och beskrivning

Utredningens uppdrag

Utredningens uppdrag har varit att kartlägga och analysera statens former för samverkan och dialog med kommuner och regioner. En uppgift har varit att bedöma om nuvarande former är lämpliga och tillräckliga eller om det finns behov av nya former för samverkan såväl i normala tider som vid framtida kriser.

Utredningen har också haft i uppdrag att analysera och ta ställning till om kommunallagens reglering av fullmäktige- och nämndsammanträden är ändamålsenligt utformad för att möjliggöra att såväl distansdeltagande som digitala sammanträden kan genomföras på ett demokratiskt, rättssäkert och praktiskt sätt.

Sammanfattning av utredningsresultatet

SKR har sammanfattat utredningsresultatet enligt nedan:

- Den statliga styrningen är för svag.
- Ändamålsenlighet bör bedömas från statens utgångspunkt.
- Statens kommunikation med lokal och regional nivå behöver bli mer direkt.

Förslag till författningsändringar

Utredningen har resulterat i ett antal förslag till författningsförändringar som i korthet återges nedan.

- En helt ny lag "Lag om regeringens överläggningar med kommuner och regioner." Detta föreslås då utredningen konstaterar att befintliga samverkansformer mellan regeringen och kommunsektorn inte är tillräckligt regelbundna, långsiktiga och förutsägbara. Utredningen konstaterar att det finns ett behov av en permanent kontakt mellan regeringen och kommunsektorn och att detta bör fastslås i lag.
- Några ändringar i kommunallagen föreslås med syfte att underlätta för kommuner att hålla kommunala sammanträden med distansdeltagande.
- En ändring i hälso- och sjukvårdslagen om att regioner som ingår i en samverkansregion ska samverka genom en gemensam nämnd eller genom ett kommunalförbund.
- Ändring i förordningen med länsstyrelseinstruktion. Ändringen innebär att det inom varje länsstyrelse ska finnas ett organ som benämns det regionala kommunrådet som ska vara ett organ för samverkan och informationsutbyte. Landshövdingen föreslås utse ledamöterna i rådet som ska vara representanter för kommunerna och för regionen i länet.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Övriga förslag och ställningstaganden i utredningen

Utöver de författningsförslag som föreslås så resonerar utredningen bland annat kring den roll som SKR har vad gäller samverkan med kommuner. Utredningens sammantagna bedömning vad gäller detta är att överenskommelser mellan staten och SKR inte är en lämplig form av samverkan. Om samverkan ingås menar utredningen att dessa bör begränsas till att gälla politiska målsättningar, snarare än offentliga förvaltningsuppgifter och bör heller inte innebära att medel betalas ut till eller via SKR.

Utredningen har också belyst frågan att SKR idag inte lyder under offentlighetsprincipen. Utredningen föreslår att handlingsoffentligheten i SKR:s verksamhet ska utredas i särskild ordning.

SKR:s yttrande

Sammanfattningsvis framför SKR följande synpunkter i sitt yttrande:

- SKR beklagar utredningens tonvikt vid intresset av en stärkt statlig styrning istället för ömsesidig samverkan och kommunal självstyrelse.
- SKR beklagar utredningens syn på samverkan genom överenskommelser mellan staten och SKR.
- SKR avstyrker att krav införs i hälso- och sjukvårdslagen innebärande att de regioner som ingår i en samverkansregion genom reglering ska förmås samverka i en gemensam nämnd eller genom ett kommunalförbund.

- SKR avstyrker förslag om en stärkt roll för länsstyrelserna och inrättandet av regionala kommunråd.
- SKR motsätter sig inte förslaget om att utreda införande handlingsoffentlighet i SKR:s verksamhet, men vill peka på att en sådan lagstiftning kommer att behöva hantera många svåra avvägningar.
- SKR delar utredningens bedömning att det behövs en formalisering av regeringens överläggningar med kommunsektorn. SKR tillstyrker förslaget om en lag för formaliserade samråd.
- SKR tillstyrker förslagen om förtydliganden i kommunallagen när det gäller förutsättningarna för att delta i kommunala sammanträden på distans.

Förvaltningens beredning

Kommunstyrelsens förvaltning har tagit del av SKR:s yttrande över utredningen, daterat 15 november 2024. Kommunstyrelsens förvaltning bedömer att de synpunkter som Västerviks kommun vill framföra beskrivs väl i SKR:s yttrande. Förvaltningen föreslår därmed att kommunen meddelar Finansdepartementet att kommunen står bakom de synpunkter som SKR har framfört i sitt yttrande.

Ekonomi och resursbehov

Ingen påverkan.

Barnperspektivet

Ingen påverkan.

Totalförsvarsperspektiv

Ingen påverkan.

MBL-förhandling

MLB-förhandling är inte aktuellt.

Uppföljning och utvärdering

Beslutet behöver inte följas upp och utvärderas.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

att ställa sig bakom de synpunkter som Sveriges Kommuner och Regioner i sitt yttrande 15 november 2024 har framfört till Finansdepartementet och att det yttrandet ska ses också som Västerviks kommuns yttrande över remissen *Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse och styrning* (SOU 2024:43).

Anders Björlin
Kommundirektör

Elisabet Olsson
Kanslichef

Bilagor

Sveriges Kommuner och Regioners yttrande 15 november 2024 över remissen
Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)

Beslutet skickas till

Finansdepartementet enligt beskrivning i remissen
Elisabet Olsson, ledningskontoret